

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi hyvinvointialueesta annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 2 ja 17 §:n muuttamisesta

Ennakollisen talousohjauksen menettely

Etelä-Savon hyvinvointialue pitää esitettyjä lakimuutoksia tarpeettomina. Valtiolla on jo nykyisen lainsäädännön mukaan riittävät keinot ohjata hyvinvointialueiden toimintaa. Ongelmana on, että vahvasti normitettu palvelutuotanto, saatavissa oleva henkilöstö ja rahoitus nykyjärjestelmällä ei ole Etelä-Savon näkökulmasta tasapainossa. Tilannetta ei paranna ministeriöohjauksen tiukentaminen.

Esitämme lakimuutoksen hylkäämistä.

Arviointimenettely

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi 123 §:n 4. momenttia siten, että hyvinvointialueen arviointimenettely voitaisiin käynnistää jo sen jälkeen, kun hyvinvointialueelle on myönnetty lisärahoitusta ensimmäisen kerran. Voimassa olevan sääntelyn mukaan ehto täyttyy, jos lisärahoitusta on myönnetty kaksi kertaa kolmen tilikauden aikana.

Viitaten lausunnon edelliseen kohtaan (ennakollisen talousohjauksen menettely) valtiovarainministeriöllä on jo nykyisen lainsäädännön perusteella riittävät keinot ohjaustehtävänsä hoitamiseksi. Valtiovarainministeriön tulee myös käyttää mahdollisuutta olla aloittamatta arviointimenettelyä esimerkiksi silloin, kun lisärahoituksen ja sille asetettujen ehtojen voidaan riittävästi katsoa turvaavan palvelujen järjestämistä.

Joka tapauksessa alueille on turvattava työrauha ja korjattava rahoitusmallia niin, että se turvaa riittävän ja oikeudenmukaisen rahoituksen myös harvaan asutuille ja väestöään menettäville alueille kuten Etelä-Savolle. Hyvinvointialueen itsehallinnollista asemaa ja päätöksentekoprosessia tulee kunnioittaa.

Lainanottovaltuus

Hyvinvointialueiden lainanottovaltuudesta säädetään hyvinvointialuelain 15 §:ssä. Esitysluonnoksessa ehdotetaan 15 §:ään lisäystä, jonka mukaan lainanottovaltuuden tulee kattaa myös investointeja vastaavat sopimukset. Teknisluontoinen muutos vastaa säännöksen soveltamiskäytäntöä.

Nämä sopimukset tulevat kuitenkin jo kertaalleen huomioituna käyttötalousmenoja kasvattavina ja vuosikatetta pienentävinä menoina. Niinpä niiden ei tulisi enää vaikuttaa lainanottovaltuuteen, jonka laskentakaava perustuu vuosikatteen suuruuteen.

Yleisesti ottaen voidaan todeta, että investointien ohjausprosessi on kohtuuttoman raskas ja monilta osin epätarkoituksenmukainen hyvinvointialueiden itsehallintoa kaventavana ja hallintoa kuormittavana.

Ohjausprosessi kohtelee samalla tavoin kymmenentuhannen euron laiteinvestointia ja kymmenien tai satojen miljoonien rakennusinvestointeja. Investointien ohjauksessa olisi niin ministeriöiden kuin

hyvinvointialueidenkin resurssien tehokasta ja tarkoituksenmukaista käyttöä ajatellen aiheellista keskittyä merkittävimpiin investointikokonaisuuksiin. Olisi mahdollistettava joustavampi menettely tietyn raja-arvon alittaviin ja/tai määrättyyn omaisuusryhmään kuuluviin investointeihin. Nykyinen ohjausjärjestelmä on tarpeettoman tiukka ja joustamaton esimerkiksi tilanteessa, jossa hyvinvointialueen on pakko tehdä esimerkiksi yllättävä korvausinvestointi äkillisesti rikkoutuneen, palvelutuotannossa välttämättömän laitteen korvaamiseksi.